

Seat No. : _____

JF-102

June-2022

M.A., Sem.-II

408 : Sanskrit

(Poetries & Dramaturgy)

Natya-Shastra, Kavyalankar

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ – 1/Section – 1

નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 42

Answer any **three** of the following questions :

1. રસ એટલે શું ? તે સ્પષ્ટ કરી આચાર્ય ભરતના રસસૂત્રને આધારે રસાનુભવની પ્રક્રિયા સમજાવો. 14
What is रस ? Explain the process of रसानुभव based on the આચાર્યભરત રસસૂત્ર । (નાટ્યશાસ્ત્ર / 6-32)
2. ભાવાઃ કસ્માત્ ? તે સ્પષ્ટ કરી આચાર્ય ભરતે ગણાવેલ 49 ભાવોનું વર્ગીકરણ કરી કઈ રીતે રસનિષ્પત્તિ કરાવે છે તે સમજાવો. 14
What is भाव ? Explain how આચાર્ય ભરત classifies the 49 भाव in रसनिष्पत्ति ।
3. આચાર્ય ભટ્ટલોહટનો ઉપચિતિવાદ પ્રસ્તુત કરી તેની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો. 14
આચાર્ય ભટ્ટલોલ્લટસ્ય ઉપચિતિવાદ Present his Achievements and limitations.
4. આચાર્ય શંકુકનો અનુમિતિ-અનુકૃતિવાદ સ્પષ્ટ કરી તેની સિદ્ધિઓ અને ખામીઓ દર્શાવો. 14
આચાર્ય શંકુક અનુમિતિ-અનુકૃતિવાદ Explain its achievements and limitations.
5. આચાર્ય ભટ્ટનાયકનો ભુક્તિવાદ સવિસ્તૃત સમજાવો. 14
Explain the આચાર્ય ભટ્ટનાયક ભુક્તિવાદઃ ।
6. વાદે વાદે જાયતે તત્ત્વબોધઃ । એ ઉક્તિ અનુસાર આચાર્ય અભિનવગુપ્તનો અભિવ્યક્તિવાદ તેમના શબ્દોમાં સમજાવો. 14
વાદે વાદે જાયતે તત્ત્વબોધઃ । Explain the Expressionism in આચાર્ય અભિનવગુપ્ત । in his words according to that saying.

7. કાવ્યદોષ એટલે શું ? તે સ્પષ્ટ કરી ભામહે કાવ્યાદર્શમાં વર્ણવેલ દોષો જણાવો. 14
What is a કાવ્યદોષ : ? Explain the ભામહે-કાવ્યાદર્શ : ।
8. નેયાર્થ તથા અવાચક દોષોની વ્યાખ્યા આપી તેમને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. 14
Explain નેયાર્થ ચ અવાચક દોષા: Definition with examples.

વિભાગ-2 / Section-2

ચોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :

8

Select the appropriate option and answer :

- (1) ભરતમુનિના રસસૂત્ર અનુસાર સ્થાયીભાવો _____ છે.
(a) 8 (b) 33
(c) 49 (d) 9
- (2) ભરતના નાટ્યશાસ્ત્ર ઉપર કઈ ટિકા પ્રસિદ્ધ છે ?
(a) ચંદ્રાયન (b) અભિનવભારતી
(c) પ્રદીપ (d) તન્ત્રલોક
- (3) ભટ્ટલોહિટે ભરત-રસસૂત્રમાંના સંયોગ શબ્દના કેટલા અર્થ કર્યા છે ?
(a) એક (b) ત્રય:
(c) ચત્ત્વાર: (d) અષ્ટ
- (4) શંકુકના અનુભિતિવાદનું ખંડન _____ આચાર્યે કર્યું.
(a) ભટ્ટનાયક (b) ભટ્ટતૌત
(c) ભટ્ટલોલ્લટ (d) અભિનવગુપ્તાપાદ:
- (5) આચાર્ય ભામહે કાવ્યાદર્શમાં સૌ પ્રથમ _____ અલંકારોનું વિવેચન કર્યું.
(a) 14 (b) 16
(c) 39 (d) 40
- (6) રસસૂત્રની ચર્યા નાટ્યશાસ્ત્રના _____ અધ્યાયમાં આવે છે.
(a) 6 (b) 12
(c) 18 (d) 7
- (7) આચાર્ય શંકુકનો મત _____ દર્શનશાસ્ત્ર પર આધારિત છે.
(a) સાંખ્યદર્શન (b) યોગદર્શન
(c) ન્યાયદર્શન (d) વેદાન્ત
- (8) વિભાવના કેટલા પ્રકાર છે ?
(a) 2 (b) 4
(c) 6 (d) 8